

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Præcipuæ objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

16. Dices, quod licet huic composito, ratione forma repugnet ordo ad animam rationalem, & esse partem rationalis naturæ, materia tamen illius potest cum anima rationali, naturam rationalem componere; & hoc sufficere ut compositum ex materia, & illa forma, capax sit unionis hypostaticæ cum Verbo.
17. Sed contra: Etiam equi materia & cuiusvis alterius irrationalis naturæ, denudata à propria forma, potest uniri cum anima rationali, & illi unita componere naturam rationalem; cum materia sublunarium sit quantum est de se ad omnem sublunarem formam indifferens, & potens illam recipere; Ergo si compositum ex materia & forma cadaveris, capax redditur assumptionis à Verbo, & unionis hypostaticæ cum illo, ratione materiae potens cum anima rationali componere naturam rationalem, in omni natura irrationali erit capacitas ad unionem hypostaticam cum Verbo, aut alia Persona divina.

§. II.

Præcipua objectiones solvuntur.

18. **O**bjicies primò contra primam conclusionem; In Angelis non distinguitur realiter personalitas à natura; Sed sublarà reali distinctione personalitatis à natura, illa assumptibilis non est; Ergo natura angelica ad divinam non potest assumi personalitatem. Minor patet ex supra dictis, Major verò suadetur ex D. Thoma l. p. qu. 3. art. 2. ubi docet in substantiis separatis ac simplicibus, seu ex materia & forma non compositis, suppositum non distingui à natura: Sed Angeli sunt substantiæ simplices & compositionis ex materia & forma expertes: Ergo in ipsis suppositum non distinguitur realiter à natura. Unde idem S. Doctor 4. contra Gent. c. 55. probat convenientius fuisse Verbum assumere naturam humanam, quàm angelicam, quia assumptio naturæ à Deo est in persona, non in natura; in homine autem aliud est natura, aliud persona, quia est ex materia & forma compositus, non autem in Angelo qui immaterialis est.
19. Respondeo negando Majorem, ad cuius probationem dicendum, suppositum posse dupliciter sumi, nempe pro substantia individua omnino incommunicabili, seu pro composito ex natura & substantia, quod suppositum metaphysicum seu formale appellatur; & pro individuo naturæ, quod dicitur suppositum logicum, seu radicale, quia natura individua & singularis, est radix & fundamentum substantiæ & personalitatis. Cum ergo S. Doctor locis citatis asserit in substantiis spiritualibus non distingui suppositum à natura, non loquitur de supposito in prima, sed secunda acceptione, id est de individuo, quod in Angelis non distinguitur à natura; quia in natura angelica non est aliud principium radicale à quo desumatur gradus specificus, & aliud à quo sumatur singularitas, sicut in rebus corporeis, in quibus ratio specifica sumitur à forma, & singularitas à materia, signatà quantitate. Ita Cajetanus, Medina, Alvarez, Nazarius, Cipullus, & communiter nostri Thomistæ S. Doctorem interpretantur.
20. Verum licet hæc interpretatio legitima sit, illi tamen oblat videtur primò, quod S. Thomas locis citatis asserat formas spirituales còpletas, quia individuantur seipsis, esse supposita substantiæ; nam suppositum subsistens, est suppositum metaphysice sumptum, seu substantia individua omnino incommunicabilis; Ergo Doctor sanctus locis citatis, suppositum metaphysice non logicè asserit, & nomine suppositi non individuum naturæ, sed substantiam ultimò terminatam, completam, & incommunicabilem intelligit.
- Secundò, ex non distinctione suppositi à natura in Angelis, infert D. Thomas naturam humanam esse magis assumptibilem à Verbo, quàm angelicam; Sed si personalitas à natura angelica realiter distingueretur, quàmvis singularitas non distingueretur ab illa, inepta esset hæc illatio, cum assumptibilitati naturæ non repugnet singularitas, sed substantia vel personalitas: Ergo prædicta interpretatio menti D. Thomæ non congruit.
- Tertiò, D. Thomas locis citatis discrimen inter simplicia & composita, quod est hoc quod est suppositum distingui à natura: Sed si nomine suppositi intelligeret individuum, tale discrimen non subsisteret: Ergo &c. Sequela Minoris probatur: Individuum in homine non distinguitur realiter à natura: Ergo si nomine suppositi intelligatur individuum, falsò D. Thomas assereret in compositis ex materia & forma suppositum realiter distingui à natura, secus autem in simplicibus, & consequenter non subsisteret discrimen ab illo statutum inter simplicia & composita.
- Verum licet hæc difficulta & urgentia sint, veritati tamen prædictæ solutionis, seu interpretationis, si rectè intelligatur, nequaquam præjudicant. Ad primum enim respondeo primò, formas separatas à materia esse supposita substantiæ, sumptà substantiæ pro irreceptibilitate in materia, & incommunicabilitate alteri individuo; non autem sumptà substantiæ pro periclitato incommunicabilitatis alteri tanquam suppositis; hæc enim cum nulla natura creata potest identificari, ut ex D. Thoma vidimus. Vel secundò dici potest formas separatas à materia, esse per se ipsas supposita substantiæ ut quo & radicaliter, non autem ut quod & formaliter; quia natura, non subsistit ut quo, nec (ut ita loquar) radice substantiam, nisi ut individua; est autem hæc differentia inter formas separatas, & illas que receptibiles sunt in materia, quod formas separatas seipsis individuantur, formas verò receptibiles, per materiam signatam quantitate, ut supra dicebamus; & ideo formas separatas seipsis subsistunt ut quo, & seipsis substantiam, ut ita dicam, radice: formas verò receptibiles, nec radice substantiam, nec ut quo subsistunt seipsis, sed per aliquid ab illis distinctum.
- Ad secundum nego sequelam Minoris; cum enim identitas substantiæ cum natura oblat assumptibilitati, quo major est, magis oblat; & quo minor, oblat minus; quia ergo in Angelis, etsi substantia sumpta formaliter, distinguitur à natura; sumpta tamen in radice, non distinguitur ab illa; in homine verò, utpote ex materia & forma composito, personalitas tam formaliter quàm radicaliter sumpta, à natura distinguitur, rectè infert S. Doctor naturam humanam magis assumptibilem esse quàm angelicam; etsi tamen in Angelis quam in hominibus, substantia seu personalitas, formaliter sumpta, realiter distinguitur à natura.
- Ad tertium nego etiam sequelam Minoris; & ad illius probationem, distinguo Antecedens à Individuum in homine non distinguitur realiter à natura, pro formali individuationis, concedo An-

Antecedens pro radice, nego Antecedens, & A Consequentiam. Nam et si in compositis ex materia & forma individuum formaliter sumptum identificeatur realiter cum natura, quia tamen radix & fundamentum illius est materia signata quantitate, & hæc realiter à natura distinguitur, fit quod individuatō radicaliter sumpta in illis realiter differat à natura; in simplicibus verò non ita, quia in illis principium individuationis non sumitur ab aliquo intrinseco, nec ab aliquo realiter ab eorum natura distincto, sed naturæ illorum seipsis individuantur, quia sunt formæ per se subsistentes, & irreceptibiles in materia.

Obijcies secundo contra primam & secundam conclusionem: D. Thomas hic qu. 4. art. 1. corpus articuli sic concludit: *Vnde relinquatur quod sola natura humana sit assumptibilis*: Ergo juxta doctrinam D. Thomæ, neque natura angelica, neque natura irrationalis, assumptibiles sunt, particula enim exclusivæ *solum*, alias naturas videtur ab assumptibilitate excludere.

Respondeo D. Thomam ibi loqui de assumptibilitate secundum congruentiam, quæ quidem naturæ humanæ perfecte competit, non verò angelicæ, aut irrationali: nam ut egregie ibidem dicitur idem S. Doctor, in natura assumptibili triplex reperiri potest congruentia, nempe dignitatis, necessitatis, & universalitatis, seu extensionis, nulla verò ex his tribus congruentiis in natura irrationali invenitur, cum illa nec intellectualis sit, nec indigeat redemptione, nec omnes gradus universi in ea reperiantur; in natura autem angelicæ reperitur quidem congruentia dignitatis, cum in linea intellectuali perfectissima sit, sed illi deest congruentia necessitatis, cum peccatam Angelii irremissibile sit, & congruentia universalitatis, seu extensionis, cum in eo solus gradus intellectualis reperitur in homine verò omnes inveniuntur, cum natura humana & intellectualis sit, & redemptionis capax & indigens, atque in homine omnes gradus universi quodammodo contineantur; intelligit enim cum Angelis, vivit cum plantis, sentit cum animalibus, & existit cum lapidibus & aliis inanimitas; unde alloquitur homine, quodammodo totum universum assumitur, sicut evangelium omni creaturæ quodammodo prædicatur, cum homini annuntiat, ut ait Gregorius Magnus homil. 29. in Evangelium explicans illa verba Christi ad Discipulos, *Evangelium in mundum universum, prædicare Evangelium omni creaturæ*. De quo plura diximus disp. 3. art. 1. conclus. 1. & 3.

Obijcies tertio contra secundam conclusionem: Quod dedecet Deum, non est possibile; Sed assumere naturam irrationalem ad divinam subsistentiam, v. g. naturam equi, dedecet Deum: Ergo est impossibile. Major est D. Anselmi lib. 2. cur Deus homo cap. 4. & 5. & ratio est quia operari aliquid indecens, non est prudentis & sapientis. Minor verò probatur ex indecentissima communicatione idiomatum quæ sequeretur ex tali assumptione: sicut enim ex assumptione naturæ humanæ, inter Deum & hominem fit talis communicatio idiomatum, ratione cujus dicitur de Deo quod sit homo & risibilis, ita ex assumptione naturæ equi, sequeretur dici posse de Deo quod esset equus & hinnibilis.

Respondeo negando Minorera, Deus enim assumendo naturam irrationalem equi v. g. sapienter & prudenter id præstaret, quia illi non deessent motiva ad id faciendum si facultas

scilicet vel ad superbiam humanam confundendam (sicut ad confundendam superbiam Luciferi & malorum Angelorum assumptam naturam humanam) vel ad ostendendum suam potentiam. Ad probationem in contrarium dicendum quod sicut nulla est indecentia in eo quod Deus, assumptam naturam humanam, dicatur homo, passibilis, & mortalis, ac mortuus, passus, & crucifixus, ita neque quod assumptam naturam equi, diceretur equus, & hinnibilis. Sanè cum à natura divina (ut optimè argumentatur Nyssenus parographo præcedenti citatus) ex æquo distet omnis creatura si esset indecens Deo naturæ irrationalis assumptio, dedeceret similiter ipsum naturam humanam assumptisse. Monet tamen prudenter Cajetanus, quod licet Deus absque ullo suæ majestatis dedecore, vilissimis etiam creaturis hypostaticè uniri possit, abstinendum tamen est à descensu in particulari, propter periculum infirmitatis nostræ.

Obijcies quarto: Natura quæ non potest elevari ad videndum Deum, & ipsum amandum, nequit ad esse subsistentia ipsius assumi: Sed natura irrationalis non potest elevari ad videndum Deum, & ipsum amandum; alias enim eo ipso fieret rationalis, hinc intellectualis: Ergo nec ad subsistentiam subsistentia divina. Major probatur primò, operari sequitur ad esse, juxta ipsius proportionem: Ergo ad esse divinum, consequitur operari divinum, & consequenter natura incapax elevationis ad operari divinum, quale est Deum videre, & ipsum amare, erit etiam incapax assumptionis ad divinum esse.

Secundò quod ad minus non est potens, à fortiori ad majus est impotens: Sed majus est naturam creatam assumi à Deo ad subsistentiam divinam subsistentiam, quam ad videndum & amandum Deum, ut docet expressè D. Thomas hic art. 1. ad 2. dicens: *Major & perfectior est unio ad Deum secundum esse personale, quam quæ est secundum operationem*: Ergo natura quæ non potest elevari ad videndum Deum, & ipsum amandum, nequit ad esse subsistentia ipsius assumi.

Respondeo negando Majorem, cujus falsitas conspicitur ex corpore Christi in triduo, quod manente unitu Verbo, & tamen erat incapax elevationis ad videndum Deum & ipsum amandum, aliasque operationes divinas exercendas. Unde ad primam probationem dicendum, quod operari sequitur ad esse essentia, vel ad esse formale, tanquam ad principium quo: quare juxta illius proportionem consequitur operatio, vel naturalis, si esse naturale sit, vel supernaturalis, si esse sit supernaturale. ad esse autem personale non sequitur operatio, sed tantum ut conditio ad operationem se habet unde si esse vel natura quam subsistentia modificat, non supernaturalis, sed naturalis est, non consequitur operatio supernaturalis, sed naturalis, sustentata mediata à subsistentia supernaturali, à qua ipsa natura immediate sustentatur.

Ad secundam probationem distinguo Majorem: Si majus & minus ejusdem ordinis sint, vel unum in alio includatur, vel unum aliud necessarium supponat, concedo Majorem, Si diversi ordinis sint, & nullatenus subordinata, nego Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Nam licet videre Deum, minus sit quam hypostaticè ipsi uniri, non tamen sunt ejusdem ordinis, nec ordinatè se habent, & ideo ex incapacitate ad visionem quæ minus bonum est, non rectè colligitur incapacitas ad unio-

nem

Tom. II.

- nem hypostaticam quæ est majus bonum: sicut volare minus bonum est, quam intelligere, & tamen cum incapacitate ad volandum, ita capacitas ad intelligendum in homine.
34. Objicies quinto: Natura incapax sanctitatis, est etiam incapax unionis hypostaticæ cum Deo: Sed natura irrationalis, sanctitatis capax non est: Ergo etiam incapax est unionis hypostaticæ cum Deo. Minor patet, Major verò probatur. Subiectum incapax effectus formalis formæ, est etiam incapax formæ: Sed unio hypostatica cum Deo habet pro effectu formali sanctificationem naturæ quæ ipsi conjungitur: Ergo natura incapax sanctificationis, est etiam incapax unionis hypostaticæ cum Deo.
35. Respondeo negando Majorem ad cujus probationem distinguo Majorem: Subiectum incapax effectus formalis primarii, est etiam incapax formæ, concedo Majorem. Subiectum incapax effectus formalis secundarii, nego Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Stat ergo capacitas subiecti ad formam, cum incapacitate ad effectum formalem secundarium, ut constat in anima Christi capaci gratiæ habitualis, quæ tamen incapax est filiationis adoptivæ, quæ à gratia habituali præstatur: unde cum persona divina unita naturæ creatæ, non habeat pro effectu formali primario, illam gratiæ & sanctam constituere, sed illam reddere subsistentem, natura capax illius effectus vel quasi effectus formalis, est incapax fit sanctitatis, capax est unionis hypostaticæ cum Deo.
36. Pro completa hujus difficultatis intelligentia, observandum est, quod si persona divina assumeret naturam irrationalem, non uniretur illi in ratione personæ, sed solum in ratione hypostatis; quia natura irrationalis personalitatis capax non est, cum personalitas non reperitur nisi in rationali natura, ut patet ex definitione personæ, quæ definitur *rationalis naturæ individua substantia*.

ARTICULUS II.

An etiam substantia incompleta & partialis, sit assumptibilis à divina Persona?

Quatuor sub hoc titulo involvuntur difficultates breviter hic resolvendæ. Prima est, an materia prima sine forma substantiali ad divinam substantiam assumi possit? Secunda, an forma corruptibilis & materialis, separata à materia, possit uniri hypostaticè Deo, seu ad divinam substantiam & existentiam assumi? Tertia, an anima rationalis à corpore separata, sit à Deo assumptibilis? Quarta, an partes integrales, puta manus, caput, brachium, quando sunt unitæ toti composito, possint assumi, non assumpto ipso composito?

§. I.

Prima difficultas resolvitur, & materiam primam sine forma substantiali non posse assumi ad divinam substantiam probatur.

37. Dico primò: implicat materiam primam assumi ad divinam substantiam sine forma substantiali. Ita contra Suarezem, aliosque Recentiores, communiter docent Thomistæ, excepto Banne, qui p. qu. 66. art. 1. dub. 2. oppositam sententiam ut probabilem amplexus est.

A Probat conclusio ratione fundamentali ex principis Philosophiæ Thomistice desumpta. Ut enim cum S. Doctore 1. p. qu. 66. art. 1. qu. de Potentia art. 1. & quodlib. 3. art. 1. docent omnes ejus Discipuli, implicat materiam primam existere sine forma: Sed quod implicat existere, etiam implicat subsistere: Ergo implicat materiam primam subsistere sine forma substantiali, & consequenter implicat quod sine ulla forma assumatur ad divinam substantiam. Minor cum ita consequentia patet, Major autem probari solet à nostris Thomistis in physica ex eo quod materia prima est pura potentia, ideòque essentialiter improporionata ut participet actum ultimum, qualis est existentia, nisi mediante forma.

B Responderet Bannez ubi supra, quod est repugnet materiam primam sine forma substantiali actuari per existentiam creatam, quia hæc est effectus formæ substantialis, non tamen implicat quod sine forma substantiali existat per existentiam divinam, quæ cum effectus formæ substantialis non sit, non est cur essentialiter cum supponat, ut communicetur materia: sufficit autem quod materia prima sine forma substantiali possit existere per existentiam divinam, ut sine illa possit per divinam substantiam subsistere.

C Sed contra primò: D. Thomas infra qu. 6. art. 1. docet Verbum assumptisse carnem mentis ante animam: Ergo fecit materiam primam non solum in existendo per existentiam creatam, sed etiam in existendo per existentiam divinam dependere à forma substantiali, & consequenter sicut juxta D. Thomam materia prima sine forma substantiali non potest de potentia absoluta existere per existentiam creatam, ita nec per divinam & incretam.

D Secundo. Quod materia sine forma nequeat existere, non provenit ex eo quod existentia sit effectus secundarius formæ substantialis, sed quia est pura potentia, ac per consequens essentialiter improporionata ut participet actum ultimum, qualis est existentia, nisi mediante forma, ut supra dicebamus: At hæc ratio non minus valet respectu existentia divinæ, quam respectu existentia creatæ: Ergo sicut implicat materiam primam sine forma substantiali actuari per existentiam creatam ita repugnat sine illa existere per divinam.

Dices, Esto repugnet materiam primam, omni formæ substantiali denudatam, existere per existentiam incretam, non repugnat tamen quod ipsa, ut formæ substantiali conjuncta, per existentiam incretam existat, formæ existente per existentiam creatam: Ergo poterit assumi ad subsistendum substantiæ divinæ, formæ substantiali ad eandem substantiam non assumptæ.

E Sed contra: Nulla pars actu aliis partibus unita, potest assumi ad divinam substantiam, aliis partibus non assumptis, quia nimirum non potest assumi ad divinam substantiam, nisi ratione totius prius subsistentis per illam, ut paratapho 3. dicimus: Ergo si materia prima ab omni forma separata, assumi nequeat ad divinam substantiam, nullatenus ad eam assumi poterit, ipsa formæ non assumptæ.

Argumenta quæ Suarez & alii Recentiores contra hanc conclusionem opponunt, sumuntur ex eo quod materia prima potest sine forma existere & subsistere, de potentia absoluta, subindeq; ad substantiam divinam, etiam sine forma assumi. Verum cum hæc difficultatem mere philosophicam tangant, hæc prætermittuntur, ut in quaestionibus philosophicis immoremur.